

O viperă stalinistă: cine a fost Tamara Dobrin?

de Vladimir Tismăneanu

Galeria cu monștri a comunismului din Romania o include în chip cert pe Tamara Dobrin. Cine crede că se poate scrie istoria comunismului fără a ne referi la personajele care au făcut posibilă și au susținut dictatura, se înșală.

Unii au crezut sincer, măcar la început, în "nobilele idealuri". Firește, acest idealism pus în slujba Răului nu poate fi nicicum o scuză. Alții, vorba lui Eugen Jebeleanu într-o poezie din volumul "Hanibal", "au gândit mai bine/La patru aurite roți". Oportunismul nevertebrat, conformismul cras și lașitatea de moluscă s-au îngemănat cu agramatismul, sadismul și cinismul într-un aliaj pestilential. Tamara Dobrin a combinat toate aceste elemente, iar cariera ei, sub Dej și sub Ceaușescu, poate figura, ca studiu de caz, în orice enciclopedie a teratologiei totalitare. Această biografie confirmă, dacă mai era nevoie, continuitatea de metode de control, tehnici de represiune și scopuri politice dintre perioada Dej și perioada Ceaușescu în istoria stalinismului național. Faptul că departe de a-i dăuna, mârșăviile comise în anii 50 au devenit un atu pentru cariera din anii 70, relevă tocmai această genealogie pe care nostalgicii ceaușismului (ori ai dejismului) preferă să o ignore ori chiar să o nege.

Am auzit prima oară despre Tamara Dobrin de la Alexandru Ivasiuc, care o transformase în personaj, sub numele Tatiana Dobrescu, în romanul său "Iluminări". Am stat mult de vorbă cu Ivasiuc despre Facultatea de Filosofie de la începutul anilor 50, inclusiv despre rolul tatălui meu ca profesor al nefastei discipline numită "bazele marxism-leninismului". Există în prezent la IICCMER un întreg proiect pe tema acestui microcosm al propagandei comuniste care a fost Facultatea de Filosofie a Universității "C. I. Parhon" din București. Tamara Dobrin era biciul partidului în facultate, un veritabil flagel, teroarea deopotrivă a studenților și a profesorilor. Nu întâmplător era poreclită "vipera" sau "cobra". Privire fixă, figură mereu gravă, încruntată, etern la pândă, o "tovarășă" de o proverbială vigilență (se spune că se destindea doar grație alcoolului). Tatăl meu mi-a povestit că, din câte știa el, Tamara avea un dosar "cu multe pete" și că tocmai acest lucru explica maliția ei fără egal în "demascările" care survineau cu perversă periodicitate în facultate. Era extrem de temută, lucru pe care îl savura. Se știa că ținea legătura cu "organele" Securității. Ea era cea care asigura recrutarea de informatori. În biroul ei de secretar al organizației de bază PMR, mai întâi pe facultate, apoi pe universitate, se desfășurau sinistre anchete.

Ulterior, era cred în 1973, mi-a vorbit despre Tamara Dobrin un om care ajunsese în închisoare din cauza ei și a uneltelor ei din Facultatea de Filosofie. Mă refer la Ion Mihail Popescu, arestat în 1958, cred, împreună cu colegii săi Șendrea și Cismașu. Când l-am cunoscut, domnul Popescu era asistent cu normă de cercetare la sociologie și își scria un doctorat despre Lucian Blaga cu profesorul Tudor Bugnariu. Era pasionat de sociologia religiei, de opera lui Eliade, de problematica mitului și a sacrului. Eram în practică sociologică la Timișoara când mi-a dat să citesc dosarul reabilitării sale juridice. Nu voi uita niciodată acea noapte. Auzisem despre ședințele de "înfierare", știam că avuseseră loc arestări de studenți în anii 50, dar aici mă

întâlneam cu o concretețe înspăimântătoare. Lectura aceluia dosar mi-a deschis ochii. M-am îngrozit când am recunoscut nume faimoase printre cei care fuseseră martorii acuzării la înscenarea numită "proces". Domnul Popescu era membru de partid, a aflat că Tamara Dobrin urma să fie aleasă în CC la Congresul al XI-lea din noiembrie 1974. A creat o stare de mare nervozitate între politrucii din facultate când a anunțat că se va duce pe scările Rectoratului când va sosi Tamara Dobrin și o va scuipa în față. Ion Mihail Popescu, fiu de țărani săraci din Tismana, student strălucit la filosofie, fusese bătut cu saci de nisip în timpul anchetei, avea coloana vertebrală distrusă. Făcuse patru ani de pușcărie. Ion Mihail Popescu nu voia răzbunare, cerea pur și simplu dreptate.

Protestele lui Ion Mihail Popescu și nu doar ale sale au fost zadarnice, vipera se bucura de cea mai înaltă protecție. Între 1975 și 1989, deci până în ultima zi a regimului, a fost membră a Consiliului de Stat. Tamara Dobrin a devenit una dintre favoritele Elenei Ceaușescu. Pentru mai multe detalii recomand articolul despre biografia acestui personaj nefast scris de cercetătoarea Luciana Jinga pe site-ul IICCMER, secțiunea "Biografiile Nomenklaturii". Uităm prea repede perioada comunistă, acele timpuri ale imposturii și nesimțirii. De aceea este necesară cunoașterea biografiilor unora dintre cei mai influenți membri ai nomenklaturii de partid și de securitate. Fără aceste persoane, fără infinitul lor zel, regimul criminal și ilegal n-ar fi putut funcționa.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/senatul-evz-o-vipera-stalinista-cine-a-fost-tamara-dobrin-930649.html>